

**Teksten nedenfor er hentet fra St.prp.nr. 75 (2003-2004).
Supplering av Verneplan for vassdrag.**

Tilråding fra Olje- og energidepartementet av 11. juni 2004, godkjent i statsråd samme dag.

Vassdragene i Øvre Otta

002/13 Tora (V.nr. 002.DHGZ)

Fylke:	Oppland
Kommune:	Skjåk, Lesja, Rauma
Nedbørfelt:	262 km ²
Urørt natur:	79 %
SP-kategori/gruppe:	II/12
Nasjonale laksevassdrag:	-

Tora ligger i den øvre delen av Ottadalføret med utløp i Billingen. Vassdraget grenser til vannskillet mot vestlandet og inngår som en del av reinheimen. Nedbørfeltet er et høyfjellsvassdrag med store landskapsmessige kontraster fra dal til høyfjell og topper, samt elver med fosser og stryk. Landskapet domineres av avrundede fjell og grunne bassenger. Ved møtet mellom elvene Tora og Føysa, har elva skåret seg ned i skarpe gjel og renner som fosser over steiltstående lagdelte gneisbergarter på tvers av elva. Fossesprøytoner er utviklet og området fremstår som et særpreget landskapselement. Ørret er eneste fiskeslag i Ottavassdraget oppstrøms Dønfoss. Fiskeproduksjonen i de høyereliggende vannene er god i forhold til beliggenheten og tora er den elva i øvre del av Ottadalen som gir best livsgrunnlag for elvefisk. Det meste av feltet har fattig heivegetasjon, men kravfulle arter finnes flere steder. Det finnes gammel furuskog med bl.a. ulvelav i nedre del. Fuglefaunaen er fattig, men sjeldne og uvanlige vadearter finnes. Torsdalen og elvejuvet til Føysa er blant de viktigste hekkeområdene for klippehekkende rovfugler i Reinheimen. Feltet er kalvingsområde og viktig sommerbeite for villrein. Torsvatnet utgjør en naturlig sperre for reintrekket og er et sentralt fangststed. Flere kulturminner er knyttet til denne aktiviteten. Setermiljøet på Billingen representerer store kulturhistoriske verdier.

Feltet har ingen fast bosetting og ingen veier. Enkelte setre finnes. Det urørte preget gjør området svært opplevelsersrikt. Området er attraktivt og mye brukt til tradisjonelt friluftsliv. Feltet utgjør en sentral innfallspport til Reinheimen.

002/32 Glitra (V.nr. 002.DHG2Z)

Fylke:	Oppland
Kommune:	Skjåk
Nedbørfelt:	60,4 km ²
Urørt natur:	82 %
SP-kategori/gruppe:	-
Nasjonale laksevassdrag:	-

Glitra er en del av Øvre Ottas nedbørfelt. Sidevassdraget har utløp ved Pollfoss og grenser til Åfåtgrovi i vest. Øvre del er et typisk høyfjellsvassdrag og drenerer blant annet breer i Skridulaupmassivet, 2000 moh. De lavere delene er frodige med skog og beitemark. Nedre del av Glitra er lite påvirket av bredtellig, noe som medfører stor artsrikdom sammenlignet med nærliggende områder. Den skogkledte delen har fattig bjørkeskog og furuskog. Deler av furuskogen har

urskogkarakter, blant annet med forekomst av rødlistet ulvelav. Nedbørfeltet inngår i et større villreinområde og de høyeste delene er viktige som vinterbeite. Området er også viktig for elg. Det er mange kulturminner langs vassdraget, i hovedsak knyttet til reinfangst og skogs- og seterdrift. Setergrenda botn er lokalisert ved samløpet mellom elveløpene Blankåi og Glitra.

For friluftslivet har området betydning som bindeledd mellom Reinheimen i nord og Breheimen/ Jotunheimen i sør, og mellom noen av Østlandets og vestlandets naturattraksjoner og reisemål. De store fjellområdene er vurdert å ha nasjonal verdi knyttet til landskapsopplevelse, ikke minst på grunn av det urørte preget. Elva utgjør en viktig del av landskapsbildet.

002/33 Mosagrovi (V.nr. 002.DHJ3Z)

Fylke:	Oppland
Kommune:	Skjåk
Nedbørfelt:	8,8 km ²
Urørt natur:	90 %
SP-kategori/gruppe:	-
Nasjonale laksevassdrag:	-

Mosagrovi ligger på nordsiden av Otta og drenerer til denne i Stuttgongen vest for Vuluvatnet. Nedbørfeltet, som ligger nær vannskillet mot vest, er lite og med en smal og avlang utstrekning. I øvre deler er landskapet vidde formet med rolige fjellformer. Elva renner vesentlig over bart fjell eller tynt usammenhengende morenedekke og faller bratt ned til Ottadalen. Helt nede ved utløpet i Otta er det glissen furuskog, ellers er området dominert av alpine naturtyper. Vassdraget ligger i et område som danner et bindeledd mellom Reinheimen i nord og Breheimen/ Jotunheimen i sør og mellom noen av Østlandets og vestlandets attraksjoner og reisemål. Nedbørfeltet inngår i Nord-Ottadalen villreinområde og benyttes som helårsbeite for denne stammen.

002/34 Måråi (V.nr. 002.DHJZ)

Fylke:	Oppland
Kommune:	Skjåk, Stryn
Nedbørfelt:	79,1 km ²
Urørt natur:	77 %
SP-kategori/gruppe:	-
Nasjonale laksevassdrag:	-

Måråi renner ut i Otta i vestenden av Grotlivatnet. Vassdraget grenser til vannskillet mot vestlandet. Måråi ligger vest for Glitra og grenser til dette i sørøst. Øvre deler av feltet ligger i høyfjellet inn mot fjellmassivet Skridulaupen. De høyeste fjellpartiene har botner og tendens til alpint landskap. Flere breer, blant annet Mårådalsbreene, drenerer til vannet innerst i Mårådalen og elva renner videre mot nordøst. Elva renner gjennom den relativt flate Mårådalen med Heillstuguvatnet og videre forbi myrområder ned til Grotlivatnet. Ved innløpet i vannene er det lagt opp grusvifter. Raudeggbreens vifte inn mot Vassvendtjørnin er avsatt slik at den delen av vannet som velger vestlig løp på vifta drenerer til Stryn, mens vannet som tar østlig løp, drenerer til Måråi. Dette er et særpreg for området og godt kjent i turistsammenheng. I nedre deler vokser fjellbjørkeskog, men nedbørfeltet for øvrig er dominert av alpine heiområder som veksler med mindre myrpartier. Generelt betegnes Øvre Ottadalen med Glitra, Måråi og Vulu som et klassisk botanisk område av høy verdi. Villrein har viktige kalvingsområder og det går reintrekk på tvers av Mårådalen. Det er potensiale for å finne spesielle

fuglearter, blant annet klippehekkende rovfugler. Verdien er knyttet til landskapsopplevelse der urørtheten inngår som et viktig element.

Urørthet inngår som et viktig element i landskapsbildet. Langs elva nedstrøms Heillstuguvatnet nederst i vassdraget ligger imidlertid rester etter en betongdam, rørgate og et kraftverk som var i bruk til 1970-tallet. I dette området brytes det urørte preget.

002/35 Åfåtgrovi (V.nr. 002.DHJ6Z)

Fylke:	Oppland
Kommune:	Skjåk
Nedbørfelt:	5,8 km ²
Urørt natur:	85 %
SP-kategori/gruppe:	-
Nasjonale laksevassdrag:	-

Åfåtgrovi er sidevassdrag til Øvre Otta. Nedbørfeltet som ligger mellom Glitra og Måråi, binder disse sammen til en helhet som mot vest grenser til Stryn, drenerer til Otta i Heimdalsvatnet. Elva faller forholdsvis bratt ned mot Ottas dalbunn. Den nederste kilometeren går gjennom myrpartier. Berggrunnen består hovedsakelig av ulike typer næringsfattige gneiser. Ved innløpet i Heimdalsvatnet er det lagt opp en vifte. Nedre del har fattig myr og fjellbjørkeskog, mens øvre del er dominert av alpine naturtyper. Feltet er del av et viktig vinterbeiteområde for en villreinstamme som holder til i området.

De store fjellområdene som feltet er en del av, er vurdert å ha nasjonal verdi. Verdien er knyttet til landskapsopplevelse og preget av urørt natur.

Styringsgruppens vurdering av vassdragene i Øvre Otta: Vassdragene er blant de få gjenværende urørte vassdrag i vannskilleområdet mellom Østlandet og Vestlandet. Mesteparten av nedbørfeltene ligger mer enn 1 km fra nærmeste inngrep. De store fjellområdene er vurdert å ha nasjonal verdi knyttet til urørt natur og landskapsopplevelse. I kulturhistorisk sammenheng vurderes vassdragene til Øvre Otta som en helhet og gis høyeste verneverdi.

Med unntak av Mosagrovi, foreslår styringsgruppen at alle de urørte vassdragene knyttet til Øvre Otta tas inn i verneplanen. Tora har store verdier som tilsier at vassdraget bør vernes. Glitra, Åfåtgrovi og Måråi foreslås også vernet, ut fra at de utgjør en helhet som innehar store biologiske verdier og er en del av et viktig regionalt friluftsområde. Mosagrovi er et svært lite vassdrag som blant annet på grunn av dets frittliggende lokalisering og fordi det ikke er påvist spesielt store verneverdier ut over urørthet, ikke har en naturlig plass i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling av vassdragene i Øvre Otta.

Skjåk kommune går inn for vern av Tora, men går imot vern av de øvrige vassdragene fordi grunnlagsmaterialet er mangelfullt og at verneforslaget er fremmet på sviktende grunnlag. Oppland fylkeskommune og fylkesmannen i Oppland går inn for vern av Tora, Glitra, Måråi og Åfåtgrovi. Bygdalista i Skjåk går inn for alle vassdragene med unntak av nedre del av Måråi. Glommen og Laagens Brukseierforening går imot vern av Tora og Måråi fordi vassdragene allerede er påvirket av utbygging, og viser til at mange vassdrag allerede er vernet i dette området, og at en ytterligere utbygging har betydelig flomdempningspotensial. Forum for natur og friluftsliv i Oppland, Naturvernforbundet i Oppland og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av

vassdragene. Opplandskraft går imot vern av vassdragene og mener det må legges vekt på utbyggingsmulighetene og hensynet til flomdemping. Fiskeridirektoratet viser til at det er settefiskinteresser knyttet til Glitra.

Vassdragene inngikk i Opplandskrafts utbyggingsplaner i Øvre Otta, og ble av Stortinget holdt utenfor i forbindelse med konsesjonsbehandlingen av utbyggingen. NVE omtaler på dette grunnlag vassdragene samlet.

NVE mener som styringsgruppen at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig for å avgjøre vernespørsmålet for vassdragene i Øvre Otta. I vernespørsmålet anser NVE det som vesentlig at Stortinget la vekt på verdiene i vassdragene i forbindelse med konsesjonsbehandlingen av Øvre Otta utbyggingen. Forholdet til flomdemping var også kjent på dette tidspunktet, og NVE mener det er vesentlig at dette ikke ble tillagt avgjørende vekt av Stortinget.

Tora skiller seg tu som et helhetlig sidevassdrag og var også vurdert i Verneplan IV. Det ble ikke vernet, men det ble forutsatt at verneverdiene ville bli ivaretatt gjennom konsesjonsbehandling. Et mindre felt er overført i forbindelse med Tafjord-utbyggingen, men av hensyn til verneverdiene og områdets urørthet for øvrig anbefaler NVE vern av vassdraget.

Det er i høringsuttalelsene påpekt at det blant annet allerede eksisterer kraftverksinngrep i nedre del av Måråi. NVE anser dette som et moment av vesentlig betydning i forhold til vassdragets verdi som et helhetlig sidevassdrag i Øvre Otta og anbefaler ikke vern av vassdraget.

Glitra utgjør et helhetlig sidevassdrag med et vesentlig urørt preg, og NVE anbefaler vern av vassdraget.

Når det gjelder Åfåtgrovi og Mosagrovi er dette svært små vassdrag sammenlignet med andre vassdrag i dette området, og NVE mener det ikke er vesentlige verneverdier som er knyttet til disse vassdragene isolert sett, og anbefaler derfor ikke vern av disse.

Departementshøringen og departementets tilråding.

Naturvernforbundet i Oppland går inn for vern av Tora, Glitra, Måråi, Åfåtgrovi og Mosagrovi.

Fylkesmannen i oppland viser til tidligere uttalelse gitt til styringsgruppen, og går inn for at Tora, Glitra, Måråi og Åfåtgrovi vernes.

Departementet tilrår at Tora, Glitra, Måråi og Åfåtgrovi tas inn i verneplanen.